

TEADAANNE 2008. AASTA kohalike omavalitsuste valimise kohta

Soome jaguneb valdadeks, mille elanike isejuhtimine on põhiseadusega kaitstud. Valla otsustusõigust kasutab elanike valitud volikogu. Volikogu on valla kõrgeim otsustusorgan ning selle liikmed ehk volinikud valitakse neljaks aastaks kohalike omavalitsuste valimistel. Järgmised kohalike omavalitsuste valimised toimuvad 26.10.2008.

Kohalike omavalitsuste valimisel võivad osaleda lisaks Soome kodanikele ka teiste riikide kodanikud, kui nad vastavad alltoodud tingimustele.

Ahvenamaa maakonnas ei toimu 2008. aastal kohalike omavalitsuste valimisi.

1 Hääletamisõigus ja kandideerimisõiguslikkus

Hääletamisõigus 26.10.2008 toimuvatel kohalike omavalitsuste valimistel on Soome kodanikel ning Euroopa Liidu, Islandi ja Norra kodanikel, kes

- 1) on valimispäevaks saanud 18-aastaseks ja
- 2) kelle rahvastikuregistri järgne elukoht seisuga 5.9.2008 kell 24.00 on selles vallas ja teistel välismaalastel, kes
- 1) on valimispäevaks saanud 18-aastaseks,
- 2) kelle rahvastikuregistri järgne elukoht seisuga 5.9.2008 kell 24.00 on selles vallas ja
- 3) on seisuga 5.9.2008 kell 24.00 elanud pidevalt Soomes vähemalt kaks aastat.

Isiku koduvald on mõne erandiga see vald, kus ta elab.

Volikogusse kandideerimise õigus on isikul,

- 1) kelle koduvald on kõnealune vald,
- 2) kellel on nendel kohalike omavalitsuste valimistel mingis konkreetses vallas hääletamisõigus ja
- 3) kes ei ole piiratud teovõimega (eestkoste all).

Mõned riigiametnikud, valla juhtivad ametnikud ja töötajad ning nendega võrdsustatud isikud ei ole siiski kandideerimisõiguslikud.

2 Hääleõiguslike kodanike register

Ametnikud kannavad hääleõiguslike isikute andmed hääleõiguslike kodanike registrisse. Registreisse ei ole vaja end eraldi kirja panna. Magistraat saadab hiljemalt 2.10.2008 igale hääleõiguslikule isikule, kelle aadress on teada, valimiskaardi ehk teatise. Valimiskaardil on toodud juhised hääletamise kohta.

3 Kandidaatide esitamine kohalike omavalitsuste valimistele

Kohalike omavalitsuste valimistel võivad kandidaate esitada

- 1) registreeritud erakonnad
- 2) hääleõiguslikud isikud, kes on moodustanud valimisliidu.

Valimisliidu võib moodustada vähemalt kümnest valla hääleõiguslikust elanikust. Väikestes valdades piisab valimisliidu moodustamiseks kolmest või viiest valla elanikust.

Kandidaatide esitamiseks võivad kaks või enam erakonda moodustada valimisliidu. Kaks või enam valimisliitu võivad moodustada ühisenimekirja.

Kandidaatide arv, kelle esitab erakond, valimisliit või kes osalevad ühisenimekirjas, võib olla mitte enam kui pooleteisekordne määr volikogu liikmete arvust. Volikogu liikmeid valitakse 17–85. Volikogu liikmete arv sõltub valla elanike arvust.

Igas vallas koostatakse paberile trükitud kandidaatide koondnimekiri, kus kandidaadid seatakse järjekorda alates numbrist 2. Kandidaatide koondnimekirjast ilmneb, millised erakonnad on moodustanud valimisliidu ja millised valimisliidud ühisenimekirja ning millised erakonnad ei kuulu valimisliitu ja millised kandidaadid on koondnimekirja välised kandidaadid.

Kandidaatide koondnimekiri koostatakse 25.9.2008. Seejärel koostatakse ka üleriigiline kandidaatide nimekiri.

4 Hääletamine

Valimised toimuvad eelhääletamise ja valimispäeval hääletamise teel. Hääletada võib kas eelhääletusel või valimispäeval, mõlemat korraga teha ei või. Toppelthääletamine on kriminaalkorras karistatav.

Valimispäeva hääletamine toimub 26.10.2008 kella 9–20. Valimispäeval on hääletajal õigus hääletada oma valla selles hääletuskohas, mis on hääleõiguslike kodanike registris märgitud tema kohaks. Hääleõiguslikule isikule saadetud valimiskaardil on märgitud vald, hääletuskoht ja hääletuskoha aadress. Eelhääletus algab kolmapäeval, 15.10.2008 ja lõpeb välismaal laupäeval, 18.10.2008 ja Soomes teisipäeval, 21.10.2008. Mõnes eelhääletuskohas on eelhääletusperiood lühem.

Eelhääletuskohad on:

- 1) Soome üldised eelhääletuskohad, milleks on postkontorid ja muud valdade poolt määratud eelhääletuskohad;
- 2) mitmed Soome esindused välismaal;
- 3) haiglad, sotsiaalhooldusasutused ja karistusasutused (asutused); asutustes võivad hääletada vaid seal hoitavad ja sinna võetud isikud;
- 4) Soome laevad, mis asuvad Soome eelhääletuse toimumise ajal välismaal; eelhääletuse ajal välismaal viibival laeval võib hääletada laeva meeskond. Reisijad ei või laeval hääletada.

Hääleõiguslik isik võib eelnevalt hääletada mis tahes avalikus eelhääletuskohas Soomes ja välismaal.

Hääleõiguslik isik, kelle liikumis- või tegevusvõime on sel määral piiratud, et hääletus- või eelhääletuskohta minek nõuab temalt liigset pingutust, saab eelhääletuse ajal teatud tingimustel hääletada oma kodus. Kodus hääletamisest tuleb teatada hääletaja koduvalla keskvälisnõuab komisjonile hiljemalt teisipäeval, 14.10.2008 enne kella 16.00.

Hääletajal on õigus hääletada üksnes oma valla koondnimekirjas oleva kandidaadi poolt.

Hääletamine toimub hääletuskohas. Hääletaja peab valimisametnikule oma isikut tõendama. Valimisametnik annab hääletajale valimisedeli. Hääletaja märgib valimisedelile selle kandidaadi numbrit, kelle poolt ta annab oma hääle. Hääletada saab ainult ühe kandidaadi poolt. Kandidaadi number märgitakse

hääletusedeli seesmisel poolel oleva ringi sisse. Hääletusedelisse ei tohi teha muid märke. Hääletusedel täidetakse hääletuskabiinis, kus võib korraga viibida vaid üks hääletaja. Seejärel murrab hääletaja hääletusedeli kokku nii, et märgistus jääb sissepoole ega ole väljastpoolt nähtav. Seejärel viib hääletaja kokkumurtud sedeli valimisametnikule tembeldamiseks nii, et valimissaladus säilib. Valimispäeval hääletades laseb hääletaja oma tembeldatud sedeli valimisurni. Eelhääletamisel paneb hääletaja tembeldatud sedeli valimisümbriku. Hääletamist lihtsustab see, kui eelhääletamisele või hääletamisele minnes võtta kaasa valimiskaart.

5 Lisateave

Lisateavet valimiste kohta annavad valla keskvalimiskomisjon ja magistraat. Mõlema aadressid ja telefoninumbrid on valimiskaardil.

Soome üldised eelhääletuspaigad ning välismaal asuvad eelhääletuspaigad ja nende aadressid, lahtiolekuajad, kandidaatide nimekiri ning muu teave valimiste kohta asub justiitsministeeriumi internetileheküljel www.vaalit.fi. Kandidaatide nimekirja võib näha kohe pärast kandidaatide koondnimekirja koostamist neljapäeval 25.9.2008, andmeid eelhääletuskohtadest saab näha alates septembrist.

Käesolev teadaanne avaldatakse 2008. aasta augustis justiitsministeeriumi internetilehel www.vaalit.fi järgmistes keeltes: araabia, hispaania, hiina, prantsuse, tai ja türgi.